

แนวทางการพัฒนาการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาเพื่อลดความ เหลื่อมล้ำทางการศึกษาของไทย*

GUIDELINES FOR EDUCATIONAL DEVELOPMENT ACCORDING TO THE EDUCATION ACT TO REDUCE INEQUALITY IN EDUCATION IN THAILAND

กัญญาภิญญ์ สิริตันเจริญ¹, และ สุนันท์ ช่วยชู²

kanyapin Siratjazoan¹, and Sunan Chauychu²

¹สำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1, และ โรงเรียนสตรีตำรวจเวท, ประเทศไทย

¹BanklongNa Mittraphap School 201 Surat Thani Primary Education Service Area Office Region 1, and

²Sratridumrongvath School, Thailand

Corresponding author E-mail: sungthong.siwakorn@gmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษานับได้ว่าเป็นสิ่งที่สำคัญมากที่สุดในการพัฒนาประเทศ กล่าวได้ว่า หากจะพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้า ควรให้ความสำคัญกับการศึกษาของบุคลากรในประเทศเป็นการสำคัญประการแรก การได้รับการศึกษาที่ดีและมีคุณภาพอย่างเท่าเทียมด้วยความเสมอภาคจะช่วยให้สังคมของการศึกษาไทยช่วยลดคำว่า “ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา” ลงได้เพราะหากทุกภาคส่วนให้ความสำคัญและใส่ใจอย่างเต็มที่ โดยไม่โยนภาระให้กับหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งเป็นผู้รับผิดชอบแต่เพียงผู้เดียว การศึกษาที่มีคุณภาพจะช่วยลดความเหลื่อมล้ำจะต้องอ้างอิงจากรูปแบบการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งอาจจะฟังดูง่ายแต่การปฏิบัตินั้นยากอยู่พอสมควรหากทุกภาคส่วนไม่ช่วยกันผลักดันอย่างเต็มที่ เมื่อทุกภาคส่วนให้ความสำคัญกับรูปแบบการพัฒนาการศึกษาอย่างมีคุณภาพแล้ว

* Received 1 February 2023; Revised 15 February 2023; Accepted 25 February 2023

ท้ายที่สุดก็จะต้องไม่มีความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา และเป็นผลทำให้การศึกษายุคใหม่เป็นการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไปสู่การศึกษาที่ดีสืบไป

คำสำคัญ: การศึกษา, พระราชบัญญัติการศึกษา, ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

Abstract

Education is regarded as one of the most important aspects of a country's development. It can be said that if the country is to be developed to progress Should give priority to the education of the personnel in the country as the first priority. Receiving a good and equal quality education with equality will help the Thai education society reduce the word “Educational inequality” can be reduced because if all sectors give full attention and attention Without placing the burden on any agency, the agency is solely responsible. Quality education to help reduce inequality must be based on the educational management model that has been established by the Act. This may sound easy, but the practice is quite difficult if all sectors do not help each other to push forward with full force. When all sectors pay attention to quality education development models, in the end there will be no educational disparities. And as a result, modern education is an education to develop people towards good education in the future.

Keyword: education, Education Act, Educational disparity

บทนำ

แนวทางการพัฒนาการศึกษาเพื่อยกระดับการศึกษาให้มีความเท่าเทียม มีความเสมอภาคในทุกระดับหากมีการจัดการศึกษาที่ดีมีคุณภาพจะส่งผลให้ประเทศมีการพัฒนาไปข้างหน้าอย่างแท้จริง “การจัดการศึกษา” ที่ดีนั้น “เป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของ

บุคคลและสังคมโดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลง ความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ขึ้นเกิดจากการจัดสภาพสิ่งแวดล้อม สังคมการเรียนรู้และปัจจัยที่ช่วยเกื้อหนุนให้บุคคลสามารถเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต” (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2549, หน้า : 5) “การจัดการศึกษา” เป็นกระบวนการที่เป็นระบบโดยที่มีเป้าหมายที่ชัดเจน คือ การพัฒนาคุณภาพมนุษย์ทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านร่างกาย จิตใจ, สติปัญญา, คุณธรรม, ค่านิยม, ความคิด, การประพฤติปฏิบัติ เป็นต้น โดยคาดหวังว่า คนที่มีคุณภาพนี้จะทำให้สังคมมีความมั่นคง สงบสุข มีความสามารถในการประกอบอาชีพการงานอย่างมีประสิทธิภาพ และอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างสมานฉันท์ “การศึกษา” หมายถึงการอบรมคนให้เป็นพลเมืองดี และควรดำเนินชีวิตด้วยการทำดีเป็นหลัก ซึ่งเป็นแนวความคิดหลักของ อริสโตเติล (Aristotle ช่วงก่อน ค.ศ. 384) เป็นนักคิดชาวกรีก (ปรัชญา เวสารัชช์ (2550, หน้า : 3)

แนวทางการศึกษาของประเทศไทยตามพระราชบัญญัติการศึกษา “พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร. ให้ไว้ ณ วันที่ 14 สิงหาคม พ.ศ. 2542 เป็นปีที่ 54” ในรัชกาลปัจจุบัน พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ ประกาศว่า “โดยที่เป็นการสมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ พระราชบัญญัตินี้ มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล” (ราชกิจจานุเบกษา, 2542) กำหนดขอบเขตในการดำเนินการของกระทรวงศึกษาธิการ และหน่วยงานอื่น ให้สอดคล้องกับอำนาจหน้าที่ที่เปลี่ยนแปลงไป เนื่องจากการจัดตั้งกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เป็นการกำหนดเพื่อเป็นประโยชน์สำหรับประชาชนที่มีความใฝ่รู้ และได้รับความรู้จากบุคคลที่มีความสามารถทางการศึกษาโดยแท้จริง (ราชกิจจานุเบกษา, 2562 : 49-53)

แนวทางพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามพระราชบัญญัติที่ได้กล่าวมานี้หากทุกภาคส่วนมองเห็นความสำคัญโดยไม่ยึดว่าเป็นหน้าที่ของหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งก็จะส่งผลให้การศึกษาไทยได้รับความเท่าเทียมเมื่อได้รับความเท่าเทียม ได้รับความเสมอภาคก็จะช่วยให้

การศึกษาลดความเหลื่อมล้ำลงได้ด้วย หากว่าได้รับความเสมอภาคตามความเป็นจริง ซึ่งแนวความคิดดังกล่าวมีความสอดคล้องกับวิทยานิพนธ์ที่ได้ทำการศึกษากการกระจายและความเท่าเทียมของโอกาสทางการศึกษา และบทบาทการใช้จ่ายของภาครัฐ ด้วยแนวคิดการ “วิเคราะห์การกระจายโอกาส” (Opportunity Incidence Analysis) ซึ่งทำการศึกษาเปรียบเทียบก่อนและหลังการดำเนินนโยบาย การสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษา ระหว่างปี พ.ศ. 2545 และปี พ.ศ. 2556 ตั้งแต่ระดับ อนุบาลจนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย “ภายใต้ต้นทุนนโยบายเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพ” โดยอาศัยข้อมูลการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน (Household Socio-Economic Survey: SES) และเงินอุดหนุนด้านการศึกษาเฉพาะในระดับอนุบาลจนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (อรอนงค์ ทวีปรีดา, 2559) ความไม่เท่าเทียมเป็นประเด็นสำคัญมากที่สุด ในสังคม คือ ฐานะและรายได้ ทรัพย์สิน และสิ่งที่ประชาชนเห็นว่าถูกเลือกปฏิบัติมากที่สุด คือ ความทุพพลภาพ รองลงมาคือ ถูกเลือกปฏิบัติเพราะระดับการศึกษา ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาคือ การที่สังคมมีการเลือกปฏิบัติ มีความไม่เท่าเทียมกันในรายได้และทรัพย์สิน ความไม่พึงพอใจในการศึกษา เพศ กลุ่มอายุ และถิ่นที่อาศัย ดังนั้น การเสริมสร้างความเท่าเทียมทางรวมไปถึงเปลี่ยนแปลงรัฐบาลบ่อยครั้ง และนโยบายการศึกษามักเปลี่ยนแปลงไปตามรัฐบาล ทำให้การศึกษาขาดความต่อเนื่อง และยั่งยืน อีกทั้งการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติยังขาดประสิทธิภาพ (อาทิตยา ศาลางาม, 2564)

จากที่กล่าวมาข้างต้นและจากงานวิจัยที่ได้อ้างอิงมาพอสรุปได้ว่า การศึกษาในปัจจุบันนั้นมีความเหลื่อมล้ำอยู่มากเนื่องจากว่าหน่วยงานต่างๆ ไม่ได้ให้ความสำคัญเท่าที่ควรตามสภาพความเป็นจริงมีการตัดสินใจปัญหาเพียงแค่การอ่านในกระดาษารายงานไม่ได้ลงพื้นที่สำรวจจริงส่งผลทำให้การปฏิบัติงานทางการศึกษาไม่ตรงตามสภาพความเป็นจริง ในงานบทความนี้จะนำเสนอแนวทางอีกหนึ่งแนวทางจากหลายแนวทางที่มีความหลากหลายซึ่งจะเป็นผลที่ดีได้นั้นจะต้องได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วนทั้งองค์กรการศึกษาและอื่นๆ รวมถึงบุคคลที่สำคัญอย่าง “ครู” ที่มีความใกล้ชิดกับนักเรียนในพื้นที่นั้นๆ มากที่สุด หากเป็นไปตามเป้าหมายแนว

ทางการพัฒนาการศึกษาดังที่ได้เสนอไว้นี้ก็ยังสามารถพัฒนาคนพัฒนาประเทศไปได้อย่างยั่งยืน มีรายละเอียดดังที่จะกล่าวต่อไปนี้

การจัดการศึกษาไทย

การศึกษานั้นเป็นพื้นฐานส่วนหนึ่งของชีวิตที่มีความสำคัญมากที่สุดที่มนุษย์ทุกคนบนโลกนั้นจะต้องให้ความสำคัญเป็นพิเศษ จะเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐาน หรือการศึกษาจากประสบการณ์ในการดำเนินชีวิตประจำวันล้วนแล้วต้องให้ความสำคัญ ในพื้นฐานของการพัฒนาสังคม ซึ่งจะต้องทำให้สมาชิกในสังคมนั้นเป็นบุคคลที่ “มีคุณภาพ มีคุณธรรม” อาจจะกล่าวได้ว่าการศึกษาทั้งปวงนั้นไม่ว่าจะเป็นสาขาวิชาไหนก็ตามจะเป็นตัวช่วยที่สำคัญในการสร้างจิตสำนึกในการเป็นมนุษย์

ความหมายของการศึกษา

คำว่า “การศึกษา” ตรงกับคำที่ใช้ในภาษาอังกฤษว่า (Education) ซึ่งมีรากฐานของศัพท์มาจากภาษาละติน “สองคำ” กล่าวคือคำว่า (Educare) ซึ่งมีความหมายว่า “บำรุงเลี้ยง อบรมรักษา ทำให้เจริญงอกงาม” (to nurture, to rear, to rise) และคำว่า (Educat) ซึ่งแปลว่า “ชักนำหรือดึงออกมา” (to lead from to draw out) ในรากศัพท์ที่หนึ่งนั้น มีความหมายถึงว่า “เป็นการอบรมสั่งสอนให้เกิดความเจริญงอกงามเป็นความหมายของการศึกษาที่ยึดถือเป็นแบบอย่างมาจนถึงปัจจุบันสมัย ในส่วนของรากศัพท์ที่สองนั้นมีความหมายว่า การศึกษาเป็นการชักนำให้บุคคลรู้จักและมีความตระหนักในคุณสมบัติที่มีอยู่ของตนเอง เพื่อที่จะสามารถดึงเอาความสามารถที่มีอยู่ในตนเองออกมาใช้ได้อย่างเต็มที่” (Price, J.M., 1940, pp: 13) นักมานุษยวิทยาได้กล่าวไว้อย่างน่าสนใจอีกรูปแบบของคำว่า “การศึกษา” คือ เป็นกระบวนการถ่ายทอดทางวัฒนธรรมที่มีองค์ประกอบที่สำคัญด้วยความรู้ ทักษะ เจตคติ ค่านิยม และรูปแบบพฤติกรรมของคนรุ่นก่อน เป็นแบบอย่างให้คนรุ่นใหม่นำมาปรับใช้ให้เข้ากับบริบทของสังคมในยุคปัจจุบัน (George D. Spindler, 1964, pp: 58) ในสมัยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงให้ความสำคัญต่อการศึกษาเป็นอย่างมาก ดังจะเห็นจากพระบรมราโชวาทในโอกาสที่ทรงพระราชทาน แก่คณะ

ครูและนักเรียนที่ได้รับพระราชทานรางวัลฯ เมื่อวันที่ 27 กรกฎาคม 2524 ไว้ว่า “การศึกษา” เป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างและพัฒนานองค์ความรู้ ความคิด ความประพฤติ และคุณธรรมของบุคคล สังคมและบ้านเมืองใดให้การศึกษาที่ดีแก่เยาวชนได้อย่างครบถ้วน ล้วนพอเหมาะกันทุกๆ ด้าน สังคมและบ้านเมืองนั้นก็จะมีพลเมืองที่มีคุณภาพซึ่งสามารถธำรงรักษาความเจริญมั่นคงของ ประเทศชาติไว้ และพัฒนาให้ก้าวหน้าต่อไปได้โดยตลอด (พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระปรมาภิไธยมหาภูมิพลอดุลยเดช, 2552, หน้า : 87) คำว่า “การศึกษา” ในภาษาไทยนั้น ก็เป็นคำที่มาจากภาษาสันสกฤต ซึ่งตรงกับภาษาบาลีว่า “สิกขา” (ราชบัณฑิตยสถาน, 2532) “การศึกษา” เป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาและสร้างทักษะของบุคคลให้รู้จักดำเนินชีวิต อย่างมีความสุข เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดี ช่วยขัดเกลาให้คนเป็นพลเมืองที่ดีมีทักษะในการประกอบอาชีพ เคารพกฎหมาย รู้คุณค่าของศิลปวัฒนธรรมประเพณีของชาติ ตลอดจนสามารถดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข พร้อมทั้งจะเผชิญกับปัญหาต่างๆ อีกทั้งสามารถช่วยสร้างสรรค์สังคมและพัฒนาประเทศชาติ ดังนั้น การศึกษาจึงเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เป็นทรัพยากรที่ทรงคุณค่าของ สังคมให้มีคุณภาพและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ สามารถปรับตัวเองให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่ เกิดขึ้นตามยุคสมัย การศึกษาจึงต้องเป็นพลวัตนั้นคือต้องปรับเปลี่ยนให้ทัน และสอดคล้องกับกระแส การเปลี่ยนแปลงของประเทศชาติ และสังคมอยู่ตลอดเวลา (วัฒน ระวังทุกข์, 2541, หน้า : 1)

พอจะสรุปได้ว่า “การศึกษา” เป็นกระบวนการสร้างความรู้เพื่อพัฒนาตัวบุคคลในรูปแบบต่างๆ ตามความคิดนิยมและการนำไปใช้ เป็นกระบวนการอย่างเป็นทางการซึ่งสังคมส่งผ่านความรู้ ทักษะ จารีตประเพณีและค่านิยมที่สั่งสมมาจากรุ่นหนึ่งไปยังอีกรุ่นหนึ่ง นั่นคือการสอนในสถานศึกษา สำหรับปัจจุบันนี้มีการแบ่งระดับชั้นทางการศึกษาออกเป็นชั้นๆ เช่น การศึกษาปฐมวัย ประถมศึกษา มัธยมศึกษา ทั้งนี้รวมไปถึงระดับอาชีวศึกษา อุดมศึกษา และการฝึกงาน เป็นต้น

แนวทางการศึกษายุคใหม่

ในการจัดการเรียนการสอนตามแนววิถีชีวิตใหม่มาตรการ การเรียนรู้ของไทยไม่ควรปรับแค่กระบวนการเรียนรู้ในห้องเรียน แต่ต้องปรับใหญ่ทั้งระบบการเรียนรู้ ที่ต้องสอดคล้องกันและเชื่อมโยงกับการเรียนรู้

(1) กระชับหลักสูตร ปรับให้สอดคล้องกับสถานการณ์และสื่อสารให้ผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนทราบ หลักสูตรการศึกษาพื้นฐานของไทยในปัจจุบันเน้นเนื้อหามาก ครูจำเป็นต้องใช้เวลา เยอะเพื่อสอนได้ครบถ้วน และไม่เอื้อให้นักเรียนมีส่วนร่วม (Active Learning) เท่าที่ควร และหากยังใช้หลักสูตรเดิมในการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์ใหม่ ครูจะต้องใช้เวลาสอนมากขึ้นเพื่อสอนให้ครบถ้วน การปรับหลักสูตรให้กระชับควบคู่ไปกับจัดลำดับความสำคัญ รวมทั้งผ่อนคลาย ตัวชี้วัดเรื่องโครงสร้างเวลาเรียนจะสามารถช่วยลดความกดดัน โดยยังคงคุณภาพขั้นต่ำไว้ได้

(2) เพิ่มความยืดหยุ่นของโครงสร้างเวลาเรียนและความหลากหลายของรูปแบบ การเรียนรู้ความยืดหยุ่นในการใช้เวลาและการเลือกรูปแบบการเรียนจะทำให้ครูสามารถออกแบบหน่วย การเรียนรู้ที่เหมาะสมและส่งเสริมการเรียนรู้รายบุคคล (Personalized Learning)

(3) ออกแบบหน่วยการเรียนรู้และสอนอย่างมีแผนที่เหมาะสมในสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง ครูจะต้องเตรียมความพร้อมก่อนการสอนแบบใหม่ วิธีการหนึ่ง คือการออกแบบหน่วยการเรียนรู้ ซึ่งจะนำไปสู่การจัดการเรียนรู้ตามฐานสมรรถนะ ทั้งนี้ควรเริ่มต้นโดยการจัดกลุ่มตัวชี้วัดให้เป็นหน่วยการเรียนรู้ ซึ่งจะทำให้แผนการเรียนรู้มีความยืดหยุ่นตามสถานการณ์ เช่น ครูสามารถออกแบบหน่วยการเรียนรู้หน่วยละ 2 สัปดาห์ เพื่อให้สอดคล้องกับระยะเวลาการประเมินสถานการณ์

(4) ยกระดับการประเมินเพื่อการพัฒนา (Formative Assessment) เพื่อไม่ให้เกิดเสียโอกาสพัฒนาความรู้และทักษะ การประเมินเพื่อพัฒนาจึงไม่สามารถลดหรือละทิ้งไปได้ ทั้งการประเมินเพื่อการเรียนรู้ (Assessment For Learning) ของเด็กเพื่อให้ครูทราบถึงกระบวนการเรียนรู้ ของเด็ก โดยจะสามารถให้ (Feedback) กับเด็กและปรับแผนการเรียนรู้ได้

ตรงตามสถานการณ์ และการประเมินซึ่งทำให้เกิดการเรียนรู้ (Assessment As Learning) ของเด็ก โดยครูเปิดโอกาสให้เด็กย้อนคิดถึงกระบวนการเรียนของตนเอง กระบวนการนี้จะทำให้เด็กมีความรับผิดชอบและเป็นเจ้าของการเรียนรู้ของตนเองมากขึ้น รวมถึงเมื่อเด็กเข้าใจตนเองก็จะเป็นโอกาสที่จะวางแผนการเรียนรู้ของตนเองร่วมกับผู้ปกครองและครูได้

(5) การประเมินเพื่อรับผิดชอบ (Assessment For Accountability) ยังคงควรไว้ แต่ควรให้น้ำหนักการประเมินโอกาสทางการเรียนของเด็กมากกว่าการวัดความรู้ด้วยคะแนนสอบ สถานการณ์ในปัจจุบันทำให้ต้องใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่หลากหลาย ดังนั้นคุณภาพการศึกษาที่เด็กจะได้รับในแต่ละพื้นที่จะไม่เหมือนกัน จึงไม่สามารถใช้คะแนนวัดความรู้หรือทักษะแบบเดียวกันเพื่อให้เกิดความรับผิดชอบได้ มิฉะนั้นก็อาจส่งผลให้เกิดความเหลื่อมล้ำมากขึ้น กระทรวงศึกษาธิการจึงควรปรับเกณฑ์ข้อสอบวัดความรู้ (Test-Based) มาสู่การให้น้ำหนักกับตัวชี้วัดที่ไม่ใช่ด้านวิชาการ (Non-Academic Measure) มากขึ้น (ภูมิภาญญ์สินวัฒน์, 2563, ออนไลน์)

จากแนวทางที่กล่าวมา การศึกษายุคใหม่ควรมีการจัดการอย่างเหมาะสมเพื่อลดความเหลื่อมล้ำอย่างแท้จริง ซึ่งกล่าวได้ว่าการทรงต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในประเทศไทยควรให้ความสำคัญกับการศึกษาตามสภาพความเป็นจริงมิใช่อ่านจากหนังสือรายงาน ควรมีการลงพื้นที่ไปในที่ต่างๆ ด้วยตนเองมากขึ้นจึงจะเป็นผลทำให้การศึกษาของไทยลดช่องว่างของความเหลื่อมล้ำได้

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

พระราชบัญญัติการศึกษามีความสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติกำหนดขึ้นเพื่อจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องถูกต้องตามบริบทตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และเพื่อจัดการเรียนให้สอดคล้องกับการศึกษาในศตวรรษที่ 21 เป้าหมายของการจัดการศึกษาไม่ได้วัดค่าที่ปริญญาหรือเกียรติยศ แต่มุ่งไปที่ผลลัพธ์คือ ‘อยู่รอด’ และ ‘ปลอดภัย’ หมายถึงผู้เรียนต้องนำความรู้ไปประกอบอาชีพ สร้างรายได้ เรียนรู้เพิ่มเติมได้จากทุกที่ และไปทำงานได้ทุกหนทุกแห่ง ด้วยการผสมผสานทักษะชีวิตและ

ความรู้ทางวิชาการที่มีคุณภาพ นอกจากนี้ ผู้เรียนต้องมีคุณสมบัติในการปรับตัวได้รวดเร็วตาม
 จังหวะที่เลื่อนไหลของเทคโนโลยี พร้อมเรียนรู้เรื่องการใช้เครื่องมืออุปกรณ์ที่จะพัฒนาไปอีก
 มากมาย เหล่านี้คือสิ่งที่ต้องวางแนวทางไว้ใน พรบ. การศึกษาแห่งชาติ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย กำหนดให้รัฐต้องจัดการศึกษาอบรม และ
 สนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม จัดให้ มีกฎหมายเกี่ยวกับการ
 การศึกษาแห่งชาติ ปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและ
 สังคม สร้างเสริมความรู้และปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบ
 ประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สนับสนุนการค้นคว้าวิจัยในศิลปะ
 วิทยาการต่างๆ เร่งรัดการศึกษา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาประเทศ พัฒนา
 วิชาชีพครู และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะ และวัฒนธรรมของชาติ รวมทั้งในการจัด
 การศึกษาของรัฐ ให้คำนึงถึงการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นและเอกชน ตามที่
 กฎหมายบัญญัติและให้ความคุ้มครองการจัดการศึกษาอบรมขององค์กรวิชาชีพและ เอกชน
 ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐ ดังนั้น จึงสมควรมีกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ เพื่อเป็น
 กฎหมาย แม่บทในการบริหารและจัดการการศึกษาอบรมให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของ
 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร ไทย (ราชกิจจานุเบกษา, 2542)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545

เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้คือ เนื่องจากรัฐบาลมีนโยบายปฏิรูป
 ระบบราชการ โดยให้แยกภารกิจเกี่ยวกับงานด้านศิลปะและวัฒนธรรม ไปจัดตั้งเป็นกระทรวง
 วัฒนธรรม และโดยที่ เป็นการสมควรปรับปรุงการบริหารและการจัดการศึกษาของเขตพื้นที่
 การศึกษา ประกอบกับสมควรให้มี คณะกรรมการการอาชีวศึกษาทำหน้าที่พิจารณาเสนอ
 นโยบาย แผนพัฒนามาตรฐานและหลักสูตรการ อาชีวศึกษาทุกระดับที่สอดคล้องกับความ
 ต้องการตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนการ ศึกษาแห่งชาติ สนับสนุน
 ทรัพยากร ติดตามตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการอาชีวศึกษาด้วย จึงจำเป็นต้องตรา
 พระราชบัญญัตินี้ (ราชกิจจานุเบกษา, 2545)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553

เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วยการศึกษาระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา ซึ่งมีระบบการบริหารและการจัดการศึกษา ของทั้งสองระดับรวมอยู่ในความรับผิดชอบของแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา ทำให้การบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเกิดความไม่คล่องตัวและเกิดปัญหาการพัฒนาการศึกษา สมควรแยกเขตพื้นที่การศึกษา ออกเป็นเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เพื่อให้การบริหารและการจัดการศึกษามีประสิทธิภาพ อันจะเป็นการพัฒนาการศึกษาแก่นักเรียนในช่วงชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษาให้ สัมฤทธิ์ผลและมีคุณภาพยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้ (ราชกิจจานุเบกษา, 2553)

พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562

เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมาย ว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ เพื่อกำหนดขอบเขตในการดำเนินการของกระทรวงศึกษาธิการ และหน่วยงานอื่น ให้สอดคล้องกับอำนาจหน้าที่ที่เปลี่ยนแปลงไป เนื่องจากการจัดตั้งกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้ (ราชกิจจานุเบกษา, 2562 : 49-53)

จากความสำคัญข้างต้นที่กล่าวมา การทำความเข้าใจบริบทของการศึกษานั้นต้องเรียนรู้จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งเป็นตัวแสดงให้เห็นถึงบทบาทและหน้าที่ต่างๆ ของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทางด้านการศึกษาโดยแท้จริง โดยการตราพระราชบัญญัตินั้นล้วนแล้วแต่มีเหตุผลที่จำเป็น การกำหนดแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อเป็นประโยชน์สำหรับประชาชนที่มีความใฝ่รู้ และได้รับความรู้จากบุคคลที่มีความสามารถทางการศึกษาโดยแท้จริง

แนวทางในการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษา

ในมาตรา 22 กล่าวว่า “การจัดการศึกษา” ต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ

ในมาตรา 23 กล่าวว่า “การจัดการศึกษา” ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา สามารถแยกย่อยได้ดังต่อไปนี้

(1) ความรู้เรื่องเกี่ยวกับตนเอง และความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม ได้แก่ ครอบครัว ชุมชน ชาติ และสังคมโลก รวมถึงความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ความเป็นมาของสังคมไทยและระบบการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

(2) ความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งความรู้ความเข้าใจ และประสบการณ์เรื่องการจัดการ การบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมได้อย่างสมดุลยั่งยืน

(3) ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทย และการประยุกต์ใช้ ภูมิปัญญา ให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน

(4) ความรู้ และทักษะด้านคณิตศาสตร์ และด้านภาษา เน้นการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้องซึ่งเป็นภาษาประจำชาติไทย

(5) ความรู้ และทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

ในมาตรา 24 กล่าวว่า “การจัดกระบวนการเรียนรู้” ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(1) จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลเป็นสำคัญ

(2) ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น ทนต่อเหตุการณ์

(3) จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่องไม่มีที่สิ้นสุด กล่าวได้ว่าทุกสิ่งอย่างบนโลกมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทุกวันเวลานาทีก็ว่าได้

(4) จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา

(5) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนรู้ และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ

(6) จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับ บิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่ายเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

ในมาตรา 25 ระบุไว้ว่า “รัฐ” ต้องส่งเสริมการดำเนินงานและการจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบ ได้แก่ ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยาน วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์การกีฬาและนันทนาการ แหล่งข้อมูล และแหล่งการเรียนรู้อื่นอย่างพอเพียง และมีประสิทธิภาพ

ในมาตรา 26 กำหนดไว้ว่า ให้สถานศึกษาจัดการประเมินผู้เรียนโดยพิจารณาจาก พัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรมและการทดสอบควบคู่ไปในกระบวนการเรียน การสอนตามความเหมาะสมของแต่ละระดับและรูปแบบ การศึกษา ให้สถานศึกษาใช้วิธีการที่หลากหลายในการจัดสรรโอกาสการเข้าศึกษาต่อ และให้นำผลการประเมินผู้เรียนตามวงเล็บหนึ่งมาใช้ประกอบการพิจารณาด้วย

ในมาตรา 27 ระบุไว้ว่า ให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ การดำรงชีวิต และการประกอบอาชีพตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นไปอย่างต่อเนื่อง

ให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรตามวัตถุประสงค์ในวงเล็บหนึ่งใน ส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

ในมาตรา 28 หลักสูตรการศึกษาระดับต่างๆ รวมทั้งหลักสูตรการศึกษาสำหรับบุคคลตามมาตรา 10 วรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่ ต้องมีลักษณะหลากหลาย ทั้งนี้ ให้จัดตาม

ความเหมาะสมของแต่ละระดับโดยมุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลให้เหมาะสมแก่วัยและศักยภาพโดยไม่ให้บังคับให้เรียนรู้

สาระของหลักสูตร ทั้งที่เป็นวิชาการ และวิชาชีพ ต้องมุ่งพัฒนาคนให้มีความสมดุล ทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ ความดีงาม และความรับผิดชอบต่อสังคม

สำหรับหลักสูตรการศึกษาระดับอุดมศึกษา นอกจากคุณลักษณะในวรรคหนึ่ง และวรรคสอง แล้วยังมีความมุ่งหมายเฉพาะที่จะพัฒนาวิชาการ วิชาชีพขั้นสูงและการค้นคว้าวิจัย เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ และพัฒนาสังคม

ในมาตรา 29 ระบุไว้ว่า ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่างๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ รวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนาระหว่างชุมชนหรือนอกเขตด้วย

ในมาตรา 30 ระบุไว้ว่า ให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งการส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา (ราชกิจจานุเบกษา, 2542)

จากแนวทางข้างต้นพอสรุปได้ว่า การจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติ จะต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมบูรณ์ในทุกๆ ด้าน ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ รวมไปถึงให้เป็นบุคคลเป็นคนดีมีคุณธรรม มีจริยธรรมและมีวัฒนธรรมที่ดีงามในการดำรงชีวิต มีความสามารถในการใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ซึ่งเป็นเป้าหมายที่สำคัญในการตราพระราชบัญญัติการศึกษาของไทย

ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

ความเหลื่อมล้ำและความไม่เป็นธรรมเกี่ยวข้องกับทุกมิติของสังคม ทั้งด้านเศรษฐกิจ ด้านความยุติธรรม ด้านการเมืองและด้านสังคม ในด้านเศรษฐกิจ เช่น ความเหลื่อมล้ำของการกระจายรายได้ และทรัพย์สิน ด้านความยุติธรรม เช่น ความเหลื่อมล้ำทางสิทธิและโอกาสในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมของประชาชน ด้านการเมือง เช่น ความเหลื่อมล้ำของอำนาจต่อรองทางการเมือง และการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทางการเมืองและกำหนดนโยบาย และด้านสังคม เช่น ความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงบริการสาธารณะ การจัดสรรและการกระจายทรัพยากรและบริการ ของภาครัฐ รวมถึงความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติ, 2558) ความเหลื่อมล้ำของโอกาสทางการศึกษาในประเทศไทยมีหลายงานศึกษาด้วยกัน ส่วนใหญ่เป็นงานศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการได้รับโอกาสทางการศึกษา ใช้ข้อมูลจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ เช่น ข้อมูลสำมะโนประชากร ข้อมูลการสำรวจการเปลี่ยนแปลงของประชากร เพื่อนำมาวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อโอกาสทางการศึกษา รวมทั้งการเก็บรวบรวมข้อมูลจาก การสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง โดยปัจจัยที่ส่งผลต่อโอกาสทางการศึกษาส่วนใหญ่เป็นปัจจัยแวดล้อมของ แต่ละบุคคล (เช่น เพศ รายได้ การศึกษา) นอกจากนี้ยังพบว่า ความแตกต่างของพื้นที่ที่มีผลต่อโอกาสทางการศึกษาอย่างมีนัยสำคัญ (อุมาภรณ์และปัทมา, 2550) ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาเป็นปัญหาของประเทศไทยมาอย่างยาวนาน สาเหตุ ของความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของประเทศไทยเกิดจากความเหลื่อมล้ำจากสภาพทางสังคมไทย ซึ่งเกิดจากสถานะในสังคม ได้แก่ฐานะทางเศรษฐกิจ สังคมของครอบครัว ภูมิฐานะของผู้เรียนในเขตเมืองและชนบท สภาพทางวัฒนธรรม การศึกษาของพ่อแม่ และเกิดจากความเหลื่อมล้ำจากการจัดการศึกษาชาติ ซึ่งเกิดจากการบริหารจัดการศึกษา ได้แก่การจัดสรรงบประมาณและกำลังคนทางการศึกษาที่ไม่เป็นธรรมระหว่างสถานศึกษาขนาดใหญ่ สถานศึกษาขนาดเล็ก สถานศึกษาในชนบท และสถานศึกษาในเมือง การจัดสรรอัตราครูและทรัพยากรทางการศึกษาไม่ตรงตามความเป็นจริง (เป็รื่อง กิจรัตน์ภร, 2555, หน้า : 213-216)

พอสรุปได้ว่า ปัญหาความเหลื่อมล้ำในระบบการศึกษาไทย นอกจากจะต้องร่วมมือกัน แก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบ โดยไม่ต้องมองว่าเป็นหน้าที่หลักของหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่ง กล่าวคือต้องช่วยกันทุกภาคส่วน และครูก็ถือเป็นตัวแปรสำคัญที่จะช่วยลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาที่นับวันจะขยายตัวมากขึ้นได้ ดังนั้น การปฏิบัติหน้าที่ดีของครูทุกคน ทั้งในด้าน คุณธรรมจริยธรรม รวมถึงความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ นับว่าเป็นสิ่งที่ช่วยอุดตึงนักเรียนที่แม้ว่าจะประสบปัญหาต่างๆ ครูก็จะมีส่วนช่วยให้นักเรียนมีการพัฒนาไปได้ไม่มีที่สิ้นสุดในบริบทสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปตลอด

แนวทางการพัฒนาการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของไทย

การเพิ่มโอกาสทางการศึกษาให้ประชาชนอ่านออก เขียนได้ คิดเลขเป็น และรู้ วิทยาศาสตร์ เป็นพื้นฐาน มีข้อยืนยันทางบวกล้วนแล้วว่า มีผลต่อการเพิ่มรายได้ของ ประชากร และเพิ่มอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ การศึกษาจึงเป็นการลงทุนในมนุษย์ (human capital) ที่จำเป็นของทุกรัฐ เพื่อที่จะให้มั่นใจว่า มนุษย์จะสามารถมีความรู้และ ทักษะที่จำเป็นและเพียงพอในการบรรลุความสำเร็จของตน การศึกษาโดยพื้นฐานเช่นนี้ จึงเป็น ช่องทางลดปัญหาทางสังคมในหลายๆ เรื่อง คือ

1. เด็กที่ออกจากโรงเรียน และสามารถอ่านออก เขียนได้ คิดเลขเป็นโดยพื้นฐาน จะไม่ ตกอยู่ในสภาพที่ยากจน และจะลดทอนความยากจนได้มากถึง 30% จากการเรียนรู้ที่พัฒนา การศึกษาช่วยชะลอความยากจน
2. การศึกษาเป็นช่องทางการหยุดยั้งการถ่ายทอดความยากจนจากรุ่นพ่อแม่สู่รุ่น ลูกหลานได้
3. การศึกษาช่วยส่งผลดีต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อม
4. การศึกษาสร้างความมั่นคงทางอาหาร เพราะช่วยให้มีงานทำ มีเศรษฐกิจดี
5. การศึกษาเป็นตัวช่วยในการสร้างสำนึกรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม
6. การศึกษาลดความไม่เท่าเทียมทางเศรษฐกิจ คือ หากมีคนทำงานที่มาจากความรวย และจน แต่ได้รับการศึกษาที่เหมือนกัน ไม่แตกต่างกันอย่างเสมอหน้า ก็จะสามารถลดความ

เหลื่อมล้ำได้ถึง 30% การศึกษาเช่นนี้ ในทางเศรษฐกิจ ถือว่ามีบทบาทในการส่งเสริมการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ

สรุป

จากสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงทางสังคมโลกอย่างรอบด้านไม่มีที่สิ้นสุด สิ่งสำคัญที่ควรค่าแก่การให้ความสำคัญก็คือ “การศึกษา” เพราะหากได้รับการศึกษาที่ดีมีคุณภาพจากบุคคลที่มีความรู้อย่างแท้จริงก็จะทำให้บุคคลมีการพัฒนาอย่างไม่มีที่สิ้นสุด แนวทางการพัฒนาตามพระราชบัญญัติการศึกษาที่ได้กล่าวมานั้นจะเป็นตัวช่วยที่สำคัญยิ่งในการลด “ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา” ได้ส่วนสำคัญอีกประการคือการได้รับการสนับสนุนจากผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างเต็มกำลังมิใช่ปล่อยให้หน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งรับหน้าที่แต่เพียงหน่วยงานเดียว การจัดการศึกษาในรูปแบบที่ดีมีคุณภาพควรเข้าไปศึกษาสภาพตามความเป็นจริงไม่ใช่อ่านแคในหนังสือรายงานอย่างเดียว เพราะคำว่าความเหลื่อมล้ำในหนังสือรายงานยังคงห่างไกลจากความเหลื่อมล้ำตามสภาพความเป็นจริง ซึ่งหากลดช่องว่างดังที่การมานี้ได้นั้นและการนำรูปแบบดังที่กล่าวมานี้ไปปฏิบัติอย่างแท้จริง จะทำให้การศึกษาไทยมีการพัฒนาไปด้วยความเจริญงอกงามโดยแท้จริงและตลอดไป

เอกสารอ้างอิง

ปรัชญา เวสารัชช. (2550). ชุดฝึกอบรมผู้บริหาร : ประมวลสาระ. กรุงเทพมหานคร : ม.ป.พ.

2550. หน้า : 3.

เปรี๊ญ กิจรัตน์กร. (2555). ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาไทย ที่มาและทางออก.

วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร. 3(2). 213-216.

พระบาทสมเด็จพระปรมิทธมหาภูมิพลอดุลยเดช. (2552). คำพ่อสอน : ประมวลพระบรม

ราโชวาทและพระราชดำรัสเกี่ยวกับเด็กและเยาวชน. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร.

2552. หน้า : 87.

ภูษิมา ภิณฺณสิณวัณฺณ. (2564). จัดการเรียนการสอนอย่างไรในสถานการณ์โควิด-19 : จาก
บทเรียนต่างประเทศสู่การจัดการเรียนรู้ของไทย. สืบค้น 31 กรกฎาคม 2564.จาก
<https://tdri.or.th/2020/05/examples-of-teaching-and-learning-in-covid-19-pandemic/>.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2525). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2525.

กรุงเทพมหานคร : อักษรเจริญทัศน์.

ราชกิจจานุเบกษา. (2542). เล่ม 116/ตอนที่ 74 ก/หน้า 1/19 สิงหาคม 2542.

_____. (2545). เล่ม 119/ตอนที่ 123 ก/หน้า 16/19 ธันวาคม 2545.

_____. (2553). เล่ม 127/ตอนที่ 45 ก/หน้า 1/22 กรกฎาคม 2553.

_____. (2562). เล่ม 136/ตอนที่ 57 ก/หน้า 1 พฤษภาคม 2562. หน้า :49-53.

วัฒน ระเบียบทุกซ์. (2541). แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพมหานคร : โรง
พิมพ์ธนพร. 2541. หน้า :1.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2549). คำอธิบายและระดับการพัฒนาคุณภาพ
การศึกษามาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพมหานคร : กระทรวงศึกษาธิการ.
2549. หน้า : 5.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2558). รายงานการวิเคราะห์
สถานการณ์ ความยากจนและความเหลื่อมล้ำในประเทศไทย ปี 2556.
กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

อาทิตยา ศาลางาม. (2564). ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา : ศึกษาเปรียบเทียบนโยบายการ
บริหารการศึกษา ระหว่างประเทศไทยและประเทศเวียดนาม. สาขาวิชาเอเชียศึกษา
คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.

อุมาภรณ์ และปัทมา. (2550). ความไม่เท่าเทียมด้านการศึกษา : เมืองและชนบท. สถาบันวิจัย
ประชากรและสังคม. มหาวิทยาลัยมหิดล.

อรอนงค์ ทวีปรีดา. (2559). การกระจายและความเท่าเทียมของโอกาสทางการศึกษาและ
บทบาทการใช้จ่ายของภาครัฐ. วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต. คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

George D. Spindler. (1964). Education and culture: Anthropological. New York:
Holt. Rinehart and Winston. 1964. pp: 58.

Price, J.M. (1940). A Survey of Religious Education. New York: Ronald Press.
1940.pp: 13.